

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **S. B.**, zast. JUDr. Jiřím Beránkem, advokátem, se sídlem Mělník, Havlíčkova 304, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 12. 2004, č. j. 14 Az 389/2004 – 24, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna zástupci stěžovatele, JUDr. Jiřímu Beránkovi, advokátovi, se sídlem v Mělníku, Havlíčkova 304, **s e s t a n o v í** ve výši 2150 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 1. 7. 2004, č. j. OAM-124/CU-06-P08-2004, rozhodl žalovaný tak, že azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje, a že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Citované rozhodnutí napadl žalobce v celém rozsahu žalobou pro jeho nezákonnost způsobenou tím, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu, a v důsledku toho i nesprávně právně posoudil žádost o azyl; důkazy, které si správní orgán

opatřil pro rozhodnutí, nebyly úplné, došlo opětovně k porušení ustanovení § 32 odst. 1 a dále § 34 odst. 1 správního řádu, nemohl tedy správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřebuje zodpovědět; rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Žalobce nesouhlasil se závěrem žalovaného, že v jeho případě nebyly dány důvody pro udělení azylu. Zemi původu opustil ve velmi tíživé osobní situaci, když nebylo reálné domáhat se pomoci a ochrany ze strany kompetentních orgánů či jiných institucí. Jediným východiskem v jeho situaci bylo vycestovat ze země původu a žádat o ochranu státní orgány cizí země, což učinil podáním žádosti o udělení azylu. Žalobce proto žádal soud, aby s přihlédnutím k těmto důvodům přehodnotil stanovisko správního orgánu k jeho žádosti o udělení azylu.

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 15. 12. 2004, č. j. 14 Az 389/2004 - 24, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl, když konstatoval, že žalobce v celém průběhu správního řízení neuváděl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Dočasné jednání policistů vůči žalobci nelze charakterizovat jako pronásledování ve smyslu citovaného ustanovení azylového zákona. Žalobce podle krajského soudu nespĺňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 13 odst. 1 a 2 ani ve smyslu § 14 zákona o azylu. Krajský soud poukázal na to, že žalovaný vyhodnotil i důvody překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu v porovnání s jím uvedenými dokumenty o situaci na Ukrajině a na základě toho neshledal na straně žalobce ani překážky vycestování taxativně vymezené v tomto ustanovení zákona o azylu. Soud se s tímto hodnocením ztotožnil. Za zcela bezpředmětné soud považoval i formální námitky žalobce ohledně údajného porušení jím uváděných jednotlivých ustanovení správního řádu ze strany žalovaného.

Proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost, a to podle § 102 a násl. s. ř. s. Stěžovatel především namítá, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu, a v důsledku toho i nesprávně právně posoudil žádost o azyl; důkazy, které si správní orgán opatřil pro rozhodnutí, nebyly úplné, došlo opětovně k porušení ustanovení § 32 odst. 1 a dále § 34 odst. 1 správního řádu, nemohl tedy správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřebuje zodpovědět; rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Stěžovatel je přesvědčen, že v zemi původu je ohrožen na životě a bude vystaven nepředstavitelnému psychickému nátlaku a stát není schopen odpovídajícím způsobem mu zajistit ochranu před takovým jednáním. Nepochybně tak splňuje podmínku § 12 písm. b) zákona o azylu pro jeho udělení. Rozhodně však jde o důvody humanitární, na základě kterých by bylo možno k udělení azylu použít § 14 zákona o azylu. Vzhledem k uvedenému se proto stěžovatel obrací na Nejvyšší správní soud v Brně a navrhuje, aby tento přiznal odkladný účinek vykonatelnosti napadeného rozsudku a dále rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu projednání. V doplnění kasační stížnosti zdůraznil, že na Ukrajině se nemá na koho obrátit a že v jeho případě se jedná o humanitární důvody, na základě kterých by bylo možno udělit azyl podle § 14 zákona o azylu. Ukrajinu se stěžovatel rozhodl se svou manželkou opustit poté, co se vyděrači pokoušeli získat od něho nejdříve peníze, poté místo peněz ledvinu a vyhrožovali mu újmou na zdraví a dokonce zavražděním.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku,

tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti žalovaný odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Uvádí, že azyl lze udělit jen v případě, že žadatel využil příslušných prostředků, které mu právní řád země původu poskytuje k ochraně práv, nebo jestliže mu byla odepřena ochrana země jeho státní příslušnosti. V průběhu řízení však stěžovatel uvedl, že se s žádostí o pomoc nikam neobrátil. Správní orgán dále připomněl fakt, že stěžovatel po dobu jednoho roku před svým odjezdem, již žádné problémy neměl. Ke stěžovatelovým námitkám týkajícím se neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu žalovaný odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu (sp. zn. 2 Azs 65/2003, 3 Azs 12/2003). Žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o něm není třeba samostatně rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1 a 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ačkoli stěžovatel výslovně neuvedl, který z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. je v kasační stížnosti tvrzen, z obsahu této stížnosti vyplývá, že jde o důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikováno nesprávné právní pravidlo, popř. je sice aplikováno správné právní pravidlo, ale je nesprávně interpretováno.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit;

za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel podal dne 5. 5. 2004 žádost o udělení azylu, v níž uvedl, že svou vlast opustil dne 17. 4. 2004, protože mu bylo vyhrožováno poté, co byla usmrcena jeho sousedka. Policie vraha dopadla, ale přesto stěžovatele vydírala; požadovala po něm finanční prostředky nebo dárcovství ledviny. Pokud by na jejich podmínky nepřistoupil, byl by do případu zavražděné sousedky zapleten. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR pak stěžovatel rozvedl tytéž skutečnosti s tím, že po zavraždění sousedky a následném dopadení vraha byl navštíven dvěma příslušníky policie v civilu. Požadovali po něm zaplatit finanční hotovost ve výši 3000 €, v opačném případě bude do vraždy sousedky zapleten. Podruhé jej navštívili asi po měsíci, a když jim sdělil, že nemá peníze, dožadovali se jeho ledviny. V následujícím období do jeho odjezdu z Ukrajiny, tj. od dubna 2003 do dubna 2004, jej policisté již nenavštívili. V souvislosti s vydíráním ze strany příslušníků policie se stěžovatel na žádný kompetentní státní orgán neobrátil, neboť jsou podle stěžovatelova tvrzení všichni propojení a jedná se o mafii. Své problémy se nepokusil řešit přestěhováním do jiné části země původu, neboť si myslel, že by jej policisté objevili. Dále stěžovatel uvedl, že žádné jiné problémy s policií či se státními orgány na Ukrajině neměl. Vzniklou situaci se společně se svou manželkou rozhodli řešit odjezdem z Ukrajiny do České republiky. K otázce, proč s manželkou opustili Ukrajinu až po roce od poslední návštěvy policistů, stěžovatel uvedl, že trvalo velmi dlouho, než se jim podařilo získat pasy, vyskytla se závada u výrobce pasů a na získání pasu byly dlouhé pořadníky. Ke své cestě do České republiky uvedl, že cestoval malým autobusem přes území Polska. V případě návratu zpět do své vlasti se obává, že by byl obviněn ze spoluúčasti na zmíněné vraždě.

Podle ustanovení § 12 se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ustanovení § 14 téhož zákona jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Na základě zjištěného skutkového stavu věci Nejvyšší správní soud konstatuje, že Krajský soud v Ústí nad Labem řádně přezkoumal rozhodnutí žalovaného a své závěry odpovídajícím způsobem odůvodnil. I Nejvyšší správní soud má za prokázané, že stěžovatelovy důvody, pro které žádá o azyl na území ČR, nelze podřadit pod taxativní výčet důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Jak již bylo vícekrát judikováno zdejším soudem, žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou pouze potíže se soukromými osobami v domovském státě, je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zjevně bezdůvodná. Ačkoli stěžovatel poukazuje na to, že v jeho případě došlo k vydírání ze strany policie, tedy zástupců státní moci, z povahy stěžovatelem popsané činnosti těchto členů policie jasně vyplývá, že nejednali v rámci jim svěřené pravomoci, ale způsobem odpovídajícím jednání zločineckých struktur. V této souvislosti je však třeba poukázat na to, že za pronásledování by mohlo být v souvislostech tvrzených stěžovatelem pokládáno toliko odmítnutí ze strany veřejné moci poskytnout ochranu před prokázaným ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.

Tak tomu však v souzené věci nebylo, neboť stěžovatel vůbec nežádal o ochranu žádné kompetentní orgány domovského státu (např. vyšší policejní orgány, inspekci apod.) a svoji situaci se rozhodl řešit odjezdem do České republiky.

K uvedenému Nejvyšší správní soud obecně konstatuje, že nelze připustit, aby byl azyl přiznáván z důvodů nezákonné činnosti členů orgánů veřejné moci, s jejímž projevem se lze setkat i v zemích s vyspělým demokratickým zřízením. Pokud by to bylo připušteno, institut azylu jako výjimečného prostředku ochrany osob, jimž je upírána ochrana státem původu, by šel nad rámec účelu, pro který Česká republika zákon tohoto typu přijala.

K přesvědčení stěžovatele, že jeho situace indikuje nezbytnost udělit mu humanitární azyl ve smyslu § 14 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud uvádí, že posuzování podmínek pro udělení azylu z tzv. humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu spadá do diskreční pravomoci žalovaného a jeho smyslem je určitá volnost daná správnímu orgánu zareagovat jak na případy předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), tak i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem arbitrárního postupu (libovůle), vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně postulovaného principu demokratického právního státu (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004). Nejvyšší správní soud neshledal ani v tomto směru ze strany žalovaného žádné pochybení.

K žádosti stěžovatele, aby bylo ve věci nařízeno jednání, Nejvyšší správní soud konstatuje, že podle ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s. o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání. Považuje-li to za vhodné nebo provádí-li dokazování, nařídí k projednání kasační stížnosti jednání. Podle názoru zdejšího soudu předložený spis obsahuje dostatek informací pro to, aby bylo možno ve věci rozhodnout. Nařízení ústního jednání se proto jeví jako nadbytečné a v daném případě by odporovalo zásadě rychlosti a hospodárnosti řízení (procesní ekonomie).

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a rovněž zdejší soud neshledal žádnou vadu řízení, jež by spočívala v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit, přičemž rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřisluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti stěžovatele žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Odměna zástupci stěžovatele JUDr. Jiřímu Beránkovi, který byl ustanoven stěžovateli k jeho žádosti usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 10. 2005, č. j. 14 Az 389/2004 - 43, byla stanovena za dva úkony právní služby po 1000 Kč [porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, podání soudu týkající se věci samé spočívající v doplnění kasační stížnosti – § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], k čemuž byla přičtena paušální částka jako náhrada hotových výdajů ve výši 2 x 75 Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky. Uvedená částka bude zástupci stěžovatele vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. října 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu